پنکڙيون گلاب جون

پال ڪوتيلھون

ڪهل پياسي

● پنکڙيون گلاب جون

- ٻال گيت
- ڪمل ڪيولراماڻي پياسي
- ڊپوٽي ڊائريڪٽر آف فشريز - ويراول (گجرات) ٣٦٢٢٦٧
- ڇاپو پهريون
- جولاءِ ١٩٨٤
- قيمت : ٦ رپيا صرف
- ڇپائيندڙ: انيتا ڪمل پياسي - 'پياس' پبليڪيشن
اي-٢، سرڪاري فشريز ڪالوني، ويراول-٣٦٢٢٦٥
- ڇپيندڙ: راج پرنٽنگ پريس، رليف روڊ، احمدآباد
- گجرات ساهتيه اڪادمي ٨٢-١٩٨٣ جو انعام حاصل ڪيل

● PANKHROON GULAB JOON

- Poems for children in Sindhi
- By : Kamal Kewalramani Pyasi
- Deputy Director of Fisheries, Veraval-362267
- First Publication
- Pyas Publication – A-2, Govt. Fisheries colony
Rajendra Bhavan Road, Veraval – 362265
- Published by : Anita Kamal Pyasi
- 1984 July
- Price : Rupees Six only
- Gujarat Sahitya Acadamy Award winner for the year 1982-83

پياسي پبليڪيشن
جولاءِ ١٩٨٤

پنکڙيون گلاب جون

ليکڪ: ڪمل ڪيولراماڻي پياسي

- آڪاشواڻي جو مقبول شاعر. سنڌي درسي ڪتابن (گجرات ۽ مهاراشٽر بورڊن) جو تسليم ڪيل اديب - سرڪار طور پسند ڪيل انوادڪ. گجرات ساهتيه اڪيڊمي جو انعام حاصل ڪيل.

- هڪ شخص جنهن کي روزانو ڪلاڪ سان ڪو واسطو ڪونه آهي. جو گهر ۾ هوندي به گهر ۾ نه ٻار ڪتابن ۾ ٻوڙيو پيو هوندو آهي. هڪ پٽ جو پيءُ ۽ منهنجو پتي هئڻ جي باوجود به هو پنهنجي ذهن مان وهندڙ لهرن، موجهه ۽ الجهن ۾ غوطا کائيندو رهندو آهي- اڄ هن کي ورثي ۾ اٽڪل ١٧ ڪتاب آهن- جنهن ۾ ڪويتائون، ڪهاڻي سنگرهه، ناول ۽ جيوني اچي ٿا وڃن. ١٥ سالن جي عمر ۾ هن لکڻ جي شروعات ٻال ساهتيه سان ڪئي جنهن کي هو هن عمر ۾ به پوري سوچ سان لپائي سگهيو آهي- سچ ته اها مون لاءِ فخر جي ڳالهه آهي.

- انيتا ڪمل پياسي

هيءُ گيت

لکيا اٿم هيءَ گيت ته
منهنجا ننڍڙا ننڍڙا ٻار پڙهن
پيدا ٿئي، اڀري وڌي ۽ وڪاس وڌي
ٻارن جي سندر ساهتيه جو.
اڄ ته لکيم ۽ هاڻ لکان ٿو
وڌيءَ عمر ۾ منهنجا جل ٻا
اڄان ته آهن ڪومل ڪومل
ٻارن وانگر چنچل چنچل
نازڪ نازڪ اُجل اُجل
لوڪ ۾ سڀ پيارا آهن
ٻوليءَ ۾ پيارا آهن
ٻال ساهتيه جو سنڌيءَ ۾ اڄ اٿون اٿون روپان ٿو ٻ
اڄ جا ٻالڪ، ٿيندا ان جا سڀاڻ جا راڪا-
جيڪي گل مون موڙيا آهن
آهه انهن کي پنهنجي خوشبوءِ
هر هڪ جو آ رنگ اٿون
هر هڪ جو آ انگ اٿون
هر هڪ ۾ آ امنگ اٿون
ٻيت گلن جي آهه گلن لاءِ-

- ڪمل پياسي

كتاب اندر گهربل درستيون

صفحو نمبر	سٽ نمبر	غلطي	درستي
٢	٣	وكاس وذي	وكاس ٿئي
٢	١٣	ان جا	جي
٩	٤ (پيرا ٢)	واه	واهه
٩	٢ (پيرا ٣)	[illegible]	[illegible]
١٠	٣ (پيرا ٤)	"پواءُ"	پواءُ
١٣	٢ (پيرا ١)	پيو	سو
١٤	٣ (پيرا ٢)	ڇوان	ڇڏ ان
١٥	٤ (پيرا ١)	ڇكلي	ڇلكي
١٦	٥ (پيرا ٢)	هك	كيي ڇڏ[illegible] ڳهرجي
٢٠	٢ (پيرا ١)	الواهارو	آلواڻارو
٢٧	١ (پيرا ٤)	ذرو	ذرو
٢٨	٢ (پيرا ٣)	كير	كو
٢٩	٤ (پيرا ٢)	[illegible]	[illegible]
٣٦	١ (پيرا ٤)	پوليو	پولهون
٣٧	٦ (پيرا ١)	[illegible]	[illegible]

واقفيت :

شري ڪمل ڪيولراماڻي "پياسي" ڪافي وقت کان ساهتيہ سرجڻ جي ڪارڻ ۾ جٽيل آهي. هن صاحب سان منهنجي ڏيٺ-ويٺ ١٩٦٦ع ۾ ٿي، جڏهن مون ۽ شري ديال چاولا "جئہ جوان جئہ ڪسان" ڪتاب جي اشاعت جو ڪم پاڻ تي هموار ڪيو. ان ڪتاب جو پياسي صاحب، ڊاڪٽر لکميچند "پريم" ۽ هاسارام "پيٽا" سان گڏ سمپادڪ منڊل ۾ رهي، رچنائن کي ترتيب ڏيڻ جو ڪارڻ، نهايت شاندار نموني نڀايو هو.

هو صاحب ساهت جي ٻنهي شاخائن (نثر خواه نظم) تي ڪاڪرائي ڪندو پئي رهيو آهي ۽ سندس ناول سٽن ۽ پڙهندڙن اديبن ۾ شمار ڪيو ويندو آهي. هن جا شايع ٿيل ڪتاب "سمنڊ سمايو بوند ۾" (ڪهاڻيون) "ٽمڪندڙ تارا" (گيت)، "ٻہ آواز هڪ پڙاڏو" (ناول) ۽ ٻيا ڪتاب سندس شخصيت کي ازخود اُڀاري ٿن ٿا.

هن صاحب ڪجهہ وقت "مئچ وڪاس" ٽماهي گجراتي اخبار جي سمپادڪي بورڊ تي ميمبر طور پڻ ڪارڻ نڀايو آهي. سندس ساهت سان ڪيل وڙ کي ڪڏهن ب وساري نٿو سگهجي. ڪيس، سندس هن ڪتاب "ٽڪڙيون گلاب جون" "ڇولين ماريا ڇال" تي گجرات ساهت اڪاڊمي طرفان انعام عطا ٿيل آهي، جو، سندس ساهت-ڪيتر ۾ اڳين سر آمد ڏانهن اشارو ڪري ٿو. اميد ته پياسي صاحب اڃا ب گهڻو ڪجهہ سنڌي ساهت کي ڏيندو. - ڀڳوان نردوش

وندنا

١- سندر درسن ٿئي،
نرمل من ٿئي،
مڌر وچن ٿئي،
شل ڀڳوان!

٢- اوچ چلن ٿئي،
ڪرم - لڳن ٿئي،
ڌرم جو ڌن ٿئي،
شل ڀڳوان!

٣- سنڌر گهر ٿئي،
چٽ مندر ٿئي،
پريم أمر ٿئي،
شل ڀڳوان!

— ليکڪ جا ڇپيل ڪتاب —

ڪويتا

پريم مڌوري
نمسڪار تارا (ٻال ڪويتائون)
هري سمرتي
سرتي سپاجها سپران
هري چاليسا

ڪهاڻي سنگره

شري - الوان تيل
سهڻا سهڻا گل
سندر سماٺو ٻولو ۾
امام جي راس
ساٿي جهلي ۽ ڏاڍي جي
شادي (ٻال ڪهاڻيون)

ناول: ١. هڪ هو ٻي مان ٢. ٻه آواز هڪ پڙاڏو (انواد)
جيوني: سنت مڌهجا سپران

● عنوان - چتر: ٻشڪريه گهنشام "ساگر"

ٻلي ٻهاري پائي ٿي

گهر جي اندر گهر کان ٻاهر،
ڪچرو ٻاهر لڳائي ٿي؛
ٻلي ٻهاري پائي ٿي.

١- ٻلي ٻليءَ جي لٿين گرهستي،
چاهن ٿا هو موج ۽ مستي،
گهر کي اوجل ٺاهي ٿي؛
ٻلي ٻهاري پائي ٿي.

٢- صبح سويرو اٿندي آهي،
صاف صفائي ڪندي آهي،
ڪم ۾ ڌيان لڳائي ٿي؛
ٻلي ٻهاري پائي ٿي.

٣- گند ڪٺي ٿي ٻاهر سٽائي،
وهنجي ٽهجي گهر جي راڻي،
جيون سکي ٻٽائي ٿي،
ٻلي ٻهاري پائي ٿي.

٤- ٻلو ٻليءَ جو ٻالهو آهي،
ڪم ۾ ڪيڏي مدد ڪرائي،
گهوٽ گهٽو رنجهائي ٿي؛
ٻلي ٻهاري پائي ٿي.

گلشن جا گل

گهر هڪ گلشن- گلڙا ٻار،
ڪين ملي سهڻي جو پيار.

امڙ گلڙا من موهيندڙ،
ڏسي ٿئي دل باغ بهار.

ڪومل ڪهڙن ارم نفيس،
ٻانهون اُين گلي جا هار.

چاهن ان کي چاهيندڙ،
مانت پريم- سدا ڀنڊار.

ماءُ ۽ پيءُ، مالهي ۽ وانگر،
هردو جن جو پريم ڌنار.

جنهن گلشن ۾ ساجن سڀ،
ان گلشن جو ڪن سينگار.

ڪارو پاڻيءَ

ڪڏهن ڇڪلو ڪڏهن وڳڻ،
واه اسانجو ڪارو پاڻي،

(١)

رات رلي ٿو ڏينهن سمهي ٿو،
پن جون پڙاون خوب پٽي ٿو،
هلي اٿن جڳ جهو اڄڻ؛
واه اسانجو ڪارو پاڻي.

(٢)

عقل ٻڌا هيءَ آهي اڪابر،
علم ٻڌا هو آهي ماهر،
هلي ناءُ ٻرجي ڏٻڻ،
واه اسانجو ڪارو پاڻي.

(٣)

جو اش سمجهڻ ان، سمجهائي،
مشر ٻر جهڻ ٻڌا پڙهائي،
اچي ڻ هن کي ٻاڻ اباهڻ؛
واه اسانجو ڪارو پاڻي.

دادا جي موٽر ڪار

١- سڀ کان سھڻي سڀ کان پياري،
سرس سڀن کان ھيءَ سواري،
حڪم مڃي ٿي ھر دم تيار؛
دادا جي ھيءَ موٽر ڪار.

٢- دادا منھنجو پيارو آھي،
خوب سفر ۾ سير ڪرائي،
ٽون ٽون ڪار ڪندي ھلندي آ،
ڦرھڻ مولکي پٺ ملندي آ.

٣- باغ بازارن گھمندا آھيون،
جيڏانھن چاھيون ويندا آھيون،
وقت جي ڪا پرواھ نہ آھي؛
وقت تي پھچون ڪار کي ڪاھي.

٤- واھڻن ھزارن ورتي آھي،
ڏاڍي سندر لڳندي آھي،
دادا، ڀاڀي، پڻو گھمن ٿا؛
پاڻ سان مولکي ولي ھلن ٿا.

سنگيت محفل

ٻلي ٿي ڳائي، ڪتا اچن ۽ ڪتا ٿا ساز وڄائين،
واه جي موج مچائين.

١- سر سان سر ۽ تال ملائي، واڄي راڳ جمائين،
هيٺ مٿي محفل ۾ سڀ جهومن ۽ جهومائين،
هن هن کي مچلائين.

٢- ٻلي جي سر ۾ سوز ڀري آهي، ڪيئن اکين ۾ آسون،
ڪتا اچن ٿا هڻن والڪر، ٻاٽي وڏيون ٻرالگهون،
خلقون خوب کلائين.

٣- سرندا، ٻاجا، ڏڪڙ ڏماچر، مست رچن مرتنگ،
ڪنهن ۾ ڪنهن هي ڇيڙيو آهي چارڻ وارو چنگ،
ڪيڏو ٿا وڄرائين.

٤- هن محفل جو روپ انوکو آ، چال ۾ انهن نرالي،
مستيءَ ۾ سڀ مست اٿي، ٿا ڳائين انهن موالي،
هر ڪو من ٻهلائين.

٥- مينا، ٻلبل، مور، ڪبوتر، ڪانءُ ڪئڙ ٻڪ آيا،
تن سان گڏجي ٻالڪ آيو، جنهن ٻڪ راڳ جمايا،
محفل مستي ٻڌائين.

جاهل ابيٽر

١- پنهنجي گهر کي آگ لڳائي،
ماڻهن جو ٿو مُڙ مچائي،
جيئي اُها ٿو خاص خبر؛
جاهل هي آهه ابهٽر.

٢- خبرن جي لاءِ خوب رلي ٿو،
اٿي ٿدي ۽ ٻٽ ٻٽڪي ٿو،
هن هن جي ٿو ڪري ٻچر،
هي آ جاهل ابهٽر.

٣- رلڳ سدس ڪجهه ڪارو آهي،
اولهه ڪان موچارو آهي،
جنڪ پراٽو ڪارو ٻادر،
جاهل هي آ ابهٽر.

٤- سر ۾ ٿس شيطان جو واسو،
ٽٻل ۾ ڏاڍي ۽ وانگر طاسو،
چال ۾ جنڪ آ "ٻواءُ" ٻادر،
هي آ جاهل ابهٽر.

سليو پروليون

آءُ سهيلي! چوان ٻرولي - ٻورا ڏجانءِ جواب
سوچي سمجهي ويچاري - واچي ڪل ڪتاب

١- سوچي سمجهي ڳالهه ڪرڻ - ٻڌائجو آه اصول،
قومن ۾ جو سڀ کان پيارو - ڪهڙو آ ٻيو قول؟
گلاب، سوسن، مکرو موتيو، رات جي راڻي چمپا؟
ٻارهماسي ۽ سا چنبيلي - ڏسهن جو راجا ڪيڏيا؟
گل سو ڪهڙو؟ جو ٻر جهائي، مٽيءَ جو ڪهڙو مول؟
ڪهڙو ٻٽجي ٻڌن ٻ ڪي جو، اهو ڪٿهه جو قول-

٢- جاچي جوچي ٻاڻ سڏهالي - چٽجانءِ ٻوري ٻاس،
ڏاڻ ۾ آ ڏانسو ڪهڙو؟ جنهن جي اوچي ذات،
جنهن مان نهدا ڏالهه ڪٽورا، جسم پتل ۽ ٽامو؟
جهانجهه، جهمرو، جهمر نهدا، سوا آ ۽ سا روپو؟
الجڻ، مونر ڪاڏ ٻون نهدٻون، ٽين ڪلون لڪ اهاد،
ڏالو آ سو سڀ کان عالي، رڪ، لوهه، فولاد،

٣- اسد ٻاهر ساڳيا آهيون - ڪين مٽائون واس،
دنيا ۾ آ سڀ کان سندر، ٻللا سو ڪهڙو ديش؟
ٻيار، محبت، امن، شانتي، جنهن ڌرتيءَ جو شان،
سڀ کان ٻيارو، سڀ کان نيارو، ديش آ هندستان،

ڏياري

١- گهر گهر کي رنگ، اوان لڳن ٿا،
ڇوڌر موج بهاري،
گهٽيءَ گهٽيءَ ۾ ديپ جلن ٿا،
آئي آهه ڏياري،
٢- ڦٽڙيون آيون سهڻيون سهڻيون،
ان کي گل گلڪاري،
خوش ٿي ڳايون راڳ راڳڻيون،
آئي آهه ڏياري.
٣- بم ڦٽاڪا ڦٽڪيون ساڙيون،
ٺڪ ٺڪ ٿيندي چوڌر،
موهن سوهن رام پيارون،
خوش ٿيندا سڀ ڇوڪر.
٤- حلوو موهن ٿال مٺايون،
ماءُ آندي لائي،
اڌون جلديءَ مٺيون ملايون،
هٽان هٽان شيءِ آئي.
٥- ڏياري آئي ڏيئا ٻارن ٿا،
ڏرليءَ لئي چڙٿا،
ٻري رات کي روشن ڪن ٿا،
سهڻا هڻيءِ ستارا.

رنجهو ٽانگي وارو

١- گهوڙي کي لڳو ڊوڙائي،
هلان هوا سان شرط ٻڌائي،
ٽانگو منهنجو پيارو پيارو،
رنگبرنگي چڪلي وارو،
حرفت ۾ هاڪارو آهيان،
رنجهو ٽانگي وارو آهيان،

٢- اُتي ٿڌي گرميءَ جي موسم،
واچوڙو برسات جي رم جهم،
منهنجو هيءُ سگهارو گهوڙو،
اهي، ۽ ٽڪجي، ڀارو گهوڙو،
شرطن ۾ سوڀارو آهيان؛
رنجهو ٽانگي وارو آهيان،

٣- خوب خوشيءَ سان ڏاڻو کائي،
ڦرت ڀڄي ٿو ٽانگو ڪاهي،
گهوڙو واهه ڀڄارو آهي،
شهر سڄي ۾ پيارو آهي،
ڪاريگر اساميارو آهيان،
رنجهو ٽانگي وارو آهيان،

ڪوئل

ڪاري ڪاري ڪوئل ڪاري
لات لنوڻ تي پياري پياري

١- جهر جهنگل جي ٻون راڳي آهين،
سڀني آهين - سياڻي آهين،
سر سر ۾ سرهاڻ پکڙائين ٿي،
سڀڪي جيان سنسار ڪرائين ٿي،
چال چٽڻ ڪان ٿي موچاري،
ڪاري ڪاري ڪوئل ڪاري،

٢- هيرن جو آواز جهٽين ٿي،
وڻن ٽڻن جو راز سلين ٿي،
فضا چوان ٿي مست بڻائي،
ماڻهن کي الست ٻڌائي،
دک ۾ دل کي ڏين دلداري
ڪاري ڪاري ڪوئل ڪاري،

٣- غنچن ۾ گهر ٺاهين پنهنجو،
ڦولن سان لنو ڏاڍو لنهنجو،
اُنو سان ماڻين باغ الولين،
ٿر لاءِ پينگهه ٻڌي هر ڏاري،
ڪاري ڪاري ڪوئل ڪاري،

ممي

مهمجي بياري ممي ،
لو م كاني كالهي كمي .

(١)

كنو مولكي بيار كران ني ،
باڑهي كين هوشيار كران ني ،
لمبر بهران اندو آهيان ،
ذايو گد تيندو آهيان ،
باڑهيندي لون مار كيان ني ،
لوء ا ذايي سار لهن ني ،
مهمجي بياري ممي ،
لو م كالهي كاني كمي .

(٢)

وڏي آءَ جنهن وڏڙو تيندس ،
ڙهي كڙهي كهن عهدي وسندس ،
اوڏي ساه سان سالي ندس مان ،
ارو او م پانيندس مان ،
لون اي مهمجي جيجل جندي ،
لون اي مهمجي كرم كاندي ،
مهمجي بياري ماري ممي ،
لو م كالهي كاني كمي .

راجڪمار

نازڪ ڪيڙن ٻالهون منهنجون
مٺي مٺي جي گلي جو هار،
مان هڪ راجڪمار

١- اڄ منجهان مان آيو آهيان،
هاٿي اميرن جي هنج سنڀالان،
پادل اڳي، هو مون لاءِ گهوڙو،
هاڻ امڙ جي هنج هندورو،
ننڍڙو آهيان، وڏڙو ٿي مان؛
پڙهي لکي ٿيندس هوشيار؛
مان هڪ راجڪمار-

٢- چنڊ هو منهنجو اڳم ساٿي،
امڙ الهيءَ جي هڪ آ لاٿي،
تارن سان راندين ٿي کيليم،
پيار امڙ جو هاٿي پالم،
اڄان، نپان ۽ کڏان ٿو گهر ۾؛
ساري گهر جو مان هڪ سينگار؛
مان هڪ راجڪمار-

٣- ٿڌان ٿڌان هيرن جو چاهه
ان ڪان وڌ آ منهنجي ماءَ،
اڄ سڄي ۾ جا سر هاڻ،
سا ٻ، امڙ مان ايندم هاڻ،
آءُ امڙ جي آهيان جان
ٻاهيان، ننڍڙو، نازڪ پيار،
مان هڪ راجڪمار-

منگهڙ

لهرا اڀرا منگهڙ ڏاري،
چال آ لهرجي مزيدار.
رنگ ۾ ڀاڙهو ڀاڙهو آهين،
چال عجب ۽ پيارو آهين.
قد جو آهين اڀرو ڀارو،
کوت ڪڇت جا رکين پڌار.
ڏمت کي پهرجو آسل تاهين،
ڪوڙ وهي، چڪ جام لڳائين.
راس جو اون چپ چاپ اچين ٿو،
چڪ ڀالي، پوءِ پڇي وڃين ٿو.
پيدا ٿئي ٿي خارش منڙي،
پهرجو رنگ مٽائي چمڙي.
چوسين خون اسان جو اون،
چوسين بس غريبن جو اون.
چڪ هڻو ته نڌ ڦڦائين،
نڌ ڦڦائي ۾ سک پائين.
ان جهڙو ڪو جيو نه جڳ ۾،
ڪوڙ ڪڇت لهرجي رڳ رڳ ۾.

هندستان

دېش اسان جو هندستان،
ساري جڳ ۾ جنهنجو مان.

١- ڪٿبي وچو مور ۽ جهڪبو،
سر کان وڌ آهي سومان.

٢- هن جهڙي ڪٿ ڌرتي ڪان،
دېش اسان جو سرڳ سمان.

٣- چين کي جنهن للڪار ڪئي هئي،
پڇي ا، سکهندو پاڪستان.

٤- اڄ اڄ لہ جان ۽ صدقي،
ڌرتيءَ جو ملهہ آهہ مهان.

ٻالڪ جي ٻولي

١- آءٌ ٻار، توکي پاٺ پڙهايان،
ا، ب، ٻ، ياد ڪرايان،
اچو ته ٻڌندان، سمجهي پڙهندان،
توکي قابل آءٌ بڻايان.

٢- تامل، هندي ۽ پنجابي،
سنسڪرت، سنڌي، بنگالي،
تورو تورو هر ٻوليءَ مان،
آءٌ سڪا! توکي سمجهايان.

٣- ڪِن پڙهيو مڪتب ۾ آهيان،
تڏهن ٻه پنهنجو عقل لڙايان،
ڳڏ ٻل سڏ ٻل ٻولين جو مزو،
مان ڪان ۾ توکي ڪارايان.

٤- ٻولي منهنجي رنگبرنگي،
پرديسي ٻولين سان سهندي،
آهي ڪو، جو شرط پڄائي،
مان ته سڀاڻن کي پڙهلايان.

٥- لوڪ چون ته آءٌ ٻاڻو،
چو ته منجهايان هر ڪو سياڻو،
روئندو ايندو، کلندو ويندو،
ٻولي اهڙي مان ڳالهايان.

٦- ڪيترا جو مان ڪيان ٻڌايان،
وڏن جي واٽ سمجهايان،
علم جي مولڪي پاس ته ٻاقي،
هر ڪو "پياسي" تو تڙڦايان.

چوٻو

پيٽ لئي هر هر همٿ ڦيرايان ،
مان مٺڙا جو چوٻو آهيان .

(١)

رنگ جو ڪارو ڪارو آهيان ،
شڪل ۾ الوڃارو آهيان ،
وقت بي وقت، ملي ٿو، کان ٿو ،
ڪڏهن به ڪانڌ ۾ شرمايان ،
مان مٺڙا جو چوٻو آهيان .

(٢)

گول مول هيءَ پيٽ اٿئي پيو ،
چرٽ ته بدن تي پيٽ اٿئي پيو ،
بکيا هجي، ته به کائيندس مان ،
پيٽ جو ڪين مان شان گهٽايان ،
مان مٺڙا جو چوٻو آهيان .

(٣)

مال مٺائون پيڙا برفيون ،
جيڏيون هوائيون پيٽ ۾ وجهيون ،
پيٽ ڀرندس هڪڙي اٽڪي ،
ڀل هوءِ پيٽ جا سور ڀرايان ،
مان مٺڙا جو چوٻو آهيان .

سمجھی آندی خوش نی ہوا دی،
پنجابو باغ اچی چمبڑ جندی۔
اخر ہالی آ - چنچل ہئی،
چو ل رانز جی کومل ہئی۔
کینن سہاں مان سدس اہداہ،
پنجابو ہن سان ہرہم اتاہ۔
سطی پنجابی صاحب زادی،
من موہی نی ہیہ شہزادی۔

ربڙ جي گڏي

روئي پينگهو - راڻم ڏوري،
اڏي الهيءَ ۽ گڏي سڏوري.
رنگ ٻه رنگي پياري آهي،
رانديڪن ۾ نياري آهي.
سهڻي سهڻي مٺڙي مٺڙي،
من موهي ٿي ننڍڙي ننڍڙي.
دادا مون لاءِ آندي آهي،
ممي ان سان راند ڪرائي.
زور ڏيان ٿي، اوئان ڪري،
چڪ سور جي دانهن ڪري.
ليل سان آڻي ٿي اپيان اڏو،
تڏهن به روئي ٿي ڏاڍو ڏاڍو.
ويد گهرايان - سٺي نياڻيان،
سمدس روئڻ کان مان گهٻرايان.
ڪير پياري ڪيس سماريان،
پيار ڪريان - هٿڙا ڦيرايان.
سانت ڪيو هو ننڊ ۾ آهي،
ڪير ڀلا هن جي ننڊ ڦٽائي.

مــن ۾ جيڏو چاهين ٿي سـون ،
اتــنو ڪوه پڌائين ٿي سـون ،
ڪرڻ ــن ڪــواب اظهار ، ٻالـــا!
تنهنجو آهيــان صدقو بـــار.

(۴)

منهنجون ڪڙيون ٻاهون ٻڪڙي ،
ڇڏين مولڪي چاڙي سان جڪڙي ،
ٻـالهن ۾ سـوڏائيندين سـون ،
ٻت ٻنهنجو ڪوڏائيندين سـون ،
ور ور لـون ٻلهار ، ٻـالـا!
تنهنجو آهيان صدقو بـار.

مونکي نه مار ماٺا

ايڏو نه مونکي مار - ماٺا!
لڳندو آهيان ننڍڙو ٻار!

(۱)

سوال آڻندس - سوال سمجهندس،
لئه ايم سان اسڪول ويندس،
سبق ملندو، پڙهندس پورو؛
ياد ڪندس سو آءٌ سمورو،
ڪر مون تي اعتبار - ماٺا!
لڳندو آهيان ننڍڙو ٻار.

(۲)

جهم ڏاڏا تون داڻا آهين،
ٻاڳي ڏاڏا ورڌانا آهين،
آءٌ ننڍو اکين جو تارو،
جهڙو آهيان، تو لاء پيارو،
مٺي ڏسي ڪر، پيار - ماٺا!
لڳندو آهيان ننڍڙو ٻار.

(۳)

مون کي ماري روئندي آهين،
لڙڪ اکي تون اکهندي آهين،

هاڻ اڃان ڪا ننڍڙي ناهيان

١- صبح سويرو اٿندي آهيان،
نانءُ گروءَ جو وٺندي آهيان،
هٿ منهن ڌوئي اجل ٿجي،
رانڊي جو در ولندي آهيان،
هاڻ اڃان ڪا ننڍڙي ناهيان.

٢- پاڻي، چانٽي، ڪوپ ڌوئان مان،
سگري ٻاري چانھ رکان مان،
هر هڪ ڪوپ ۾ چانھ ڪي اوتي،
امين وڏن کي ڏيندي آهيان،
هاڻ اڃان ڪا ننڍڙي ناهيان.

٣- امي اڪيلي ٿڪجي پوندي،
ساري گهر کي ڪيئن منهن ڏيندي،
انڪري، منجهند، رات جي روٽي،
هر ڪنهن ۾ مان هٿ ونڊايان،
هاڻ اڃان ڪا ننڍڙي ناهيان.

٤- ڏرو نوڙو، ۽ ٻوڙ ڌوئان،
دال، ڪڻڪ ۽ چانور سوان،
ڌوبيءَ، مرديءَ، ڪپڙ جو ليکو،
آءٌ اڪيلي ڪري ٻڌايان،
هاڻ اڃان ڪا ننڍڙي ناهيان.

سرڳ امڙ جي هنج

سرڳ ٻارن جي دعوت آئي
تڏهن جهٽ منهنجي دل سرڪائي ،
سرڳ ۾ تارا ٻانها ٿيندا ،
منهنجو هردم حڪم مڃيندا ،
بادل منهنجو پينگهو ٿيندو ،
جنهن کي چنڊ ٻيو لوڏيندو ،
ٻارن سڀني ٻانيندڙ ٻون ٻيون ،
مون منهنجو والد ٻانيندڙ ٻون ،
ڪيڏا آءٌ مزا ماڻيندس ،
آءٌ ٻارن ۾ پيارو ٿيندس ،
چاهت منهنجي ڪر لي موڙي ،
سڀ ڇڏيانئن مون تان گهوري .

دل ۾ مون کي ڊپ هڪڙو هو ،
جيجل کي مون موهٿين آکيو ،
جڏهن سڌو اسڪول مان ايندس ،
هنج ۾ تنهنجي هڪدم اڪندس ،
سرڳ وڃان هوءَ روئندي ڏاڍو ،
مون لاءِ سڀ کان پڇندي ڏاڍو ،
سوچي مون کي روئڻ اچي ويو ،
”سرڳ نه هلندس“ تن کي مون چيو ،
منهنجي من کي هٿن ٻرڪيو ،
سرڳ جو قاصد واپس موٽيو ،
پوءِ نه گهر ڏي ڊوڙ جا پاتم ،
هنج امڙ جي اچي وساتم .

ڏاهو ٻار

١- جيڪو محنت کان نہ ڪيٻائي،
ڪم ۾ هردم ڌيان لڳائي،
مٺڙيون جيڪو ٻوليون ٻولي،
اوگڻ ڇڏي - سڀ گڻ ڳولهي،
ان کي هرڪو ڀائيندو آ،
پنهنجو سچو چاهيندو آ.

٢- جيڪو ڌيان لڳائي پڙهندو،
وڏڙن جي مرضيءَ ۾ رهندو،
ملندو ان کي سڀ جو پيار،
ڳڻبو سوئي ڏاهو ٻار،
ان کي هرڪو ڀائيندو آ،
نول الهيءَ لاءِ آڻيندو آ.

٣- جنهنکي ڪين ڪپت ۽ چال آ،
جنهن کي پنهنجو پورو ٻل آ،
پڙهي لکي جو نانءُ ڪمائي،
ماءُ ۽ پيءُ جو مان وڌائي،
ان کي هرڪو ڀائيندو آ،
پنهنجي ڳلي لڳائيندو آ.

٤- هرڪنهن کي جو مدد ڪري ٿو،
پيءُ لاءِ جنهنجو هڏ ڪري ٿو،
سهڻو جو ورتاءُ ڪري ٿو،
ڪنهنکي هو ايذاءُ نہ ڏئي ٿو،
ان کي هرڪو ڀائيندو آ،
پنهنجو سڪي ڀائيندو آ.

اڳتي وڌياسين

ڏکيا ڏينهن سڀ هي ڪاٽي چڙهياسين،
اسين شير ٻالڪا ٿي اڳتي وڌياسين.

١- اسين ٻالڪ رڻ جي، اسين ٻالڪ صحرا،
اسين ٻالڪ لهرون، اسين ٻالڪ دريا،
اڪن کي لتاڙي
۽ راهون بنائي
همت سان وڌڻ لاءِ قدم جو کڻياسين،
اڳ وڌندا رهياسين، ۽ وڌندا رهياسين.

٢- اسين قول ٻارڙن ۾ نٿي اڳ آهيون،
اسين پنهنجي طاقت سدا آزمايون،
اسين سڀ سپاهي
ڪٿيون کين ساهي
اسين کين ڪانئر جو روڪجي پياسين،
اڳ ڪڏهن هٽياسين، نه پاڻا کياسين.

٣- ڦڏر استاد، استاد ٿي رهندو،
ٻالا ٻاڪي، پنهنجو هٿان ڪم ڪيندو،
سڀني سپاهي
سڀني بهادر
اسين پنهنجي منزل جي خود واٽ ٺياسين،
اسين شير ٻالڪا ٿي اڳتي وڌياسين.

مِنٿا

١- اوڻان اوڻان جو راڄ ڀڄائين،
ٻالڪ اڄڙا - دل وارا ٿئين،
منهنجي من جو مور ٻکي ٿون،
منهنجي چمن جو چور ٻکي ٿون۔

٢- تنهنجي مٺڙي راڄ ٻڌڻ لاءِ،
لوڪان پنهنجو ٻاڄ وڃڻ لاءِ،
سوڻان مرڦوون، مدد، ڦرلس مان،
دعا، دنيا جي لاءِ وڃس مان۔

٣- مائين شل منهنجي نہ حيالي،
مان نہ رهان ٿي ان لاءِ آئي،
ٻکڙا ٻاني مون وقت انهن ان،
منهنجي گود ۾ اون ڪانهن ان۔

٤- اڄڙا اڄڙا ٻهر ٻاري ٿون،
ٻوه چا! انهن ان دڻ ڪري ٿون،
اڄي ڪلي ۾ وجهنهن ان ٻاهون،
مڇا ڏنهن ۾ سوڻان دعا آوون۔

ٻارن جي محفل

ڍنڍوري وڄي ڍول وڄائي،
ٻاور ماءُ ٿي ٿالهه وڄائي،
امڙي، ميڻا، سوڀا، ريکا،
اچن نچن سي لاڏا ڳائي،
محفل زور مچايو آ،
ٺمڪ ٺمڪ ٻاروءَ جو لاڏو،
ڍور ٻڌن ٿان آيو آ،
مولو ٻالڪ وڏي ٻڌندي،
ڳڏي ڳڏيءَ جو وھاڻُ رچائي،
ھيءَ محفل ٿي من وندرائي.

....

وڏيءَ جي ھيءَ وڏي سموري،
آخر ۾ ٿي وڃي پوري،
لاڏو لاڏيءَ کي آخر ۾،
وجهي واس ۾ مٺڙي چوري،
موھن وڄو ڄپ مڪائي،
ٺاڪر ٺمڪندي کار ٺو کائي،
رام ڏيو ور ٺو واڇهائي،
خوش رهندي اٻڙن جي جوڙي،
جن جي ھمت آھندھ آھي،
ھيءَ محفل ٿي من وندرائي.

مان لچو آهيان

دٻي مٽان والڪ کي ٽوڪي
اميڙو دهل وڄايان ·
جنهن گهر ۾ اچي هٿي شاتي ،
شور آئي مچايان ·
لکي وهان ٽو کٽ جي هيٺان ،
ٻنهنجو ٻاڪ لڪايان ·
مٽي جنهن کنڊ ۾ پولهي ،
ٽي پيو مٽکايان ·
اگر ار جاٽان ٻڙهان ٽو ٻستڪ ،
ٻاڪ ٻاڪ ۾ ڳالهايان ·
ٽي گروه جو ٻونو خوش ٿيان ،
ٻنهنجو سيس امايان ·
مٺڙا مٺڙا ٽهڪ ٽٽي ٽو ،
مٽي کي ٻهلايان ·
ٽمڪ ٽمڪ مان دوڙون ٻايان ،
اما کي دوڙايان ·
سان ڪان جنهن ٻاسون ٻاسون ،
ان جو مٺڙو آهيان ·
گهوري سارو جيون مون ڏان ،
ان جو لال چوايان ·

للبت

١- چوائي ڏيڏڙي - ڏيڏڙو سوٽ ،
پير ۾ پائي ڏيڏڙو بوٽ ،
ڪلهن واري ٽاءِ لڳائي ،
مخمل ٽوپي سر تي پائي ،
ڏڏو ڪڏ ڏڏو هلي اڳيئي ،
ميهڏڪي سڀڻن جو سنگيت .

٢- ڏيڏڙا ڏيڏڙا ڪڏڙا ڪومل ،
پير ۾ ڏيڏڙا ڏيڏڙا ارمل ،
ڏيڏڙو ڏيڏڙو هيءُ ارمان ،
ميهڏڪي موهن سنهڙي جو شان ،
ٽل ٽل ۾ ٽو ٽالي ٽرٽيت ،
ڏڏو ڪڏ ڏڏو هلي اڳيئي .

٣- ميهڏڪي اڪ جو ٽارو آهي ،
ميهڏڪر ساهـ سهارو آهي ،
ميهڏڪو مـن ٽرٽائي ٽـو ،
رسي ۾ ٽو - ٽرچائي ٽـو ،
سنهڙي سدا هن لاءِ سرجيت ،
ڏڏو ڪڏ ڏڏو هلي اڳيئي ،

ان مان راحت ملندي آهي،
سرچون ٿا ۽ پرچون ٿا،
ڏيون وٺون احوال،
سٺن رنگن جو ٻال رٻڙ جو،
سهڻو سندر ٻال.

(٤)

ورزش ملندي آهي بدن کي،
طاقت ملندي تن کي، من کي،
قوت ڀريون ٿا، چست رهون ٿا،
خوشبوءِ ملندي آجيون کي،
اهڙو عام خيال،
سٺن رنگن جو ٻال رٻڙ جو،
سهڻو سندر ٻال.

بـــال

(١)

لت هڻان ٻي ڪندو ڪنڌ هوڙو،
پڪڙان تنهن کي همت پر پورو،
ٻيا مٺي ٻــڪ واري واري،
کيڏان مٺون سان ڏيهن سورو،
مون لاءِ گوهر لال
سٺن رنگن جو بال رٻـــڙ جو،
سهڻو سندر بال.

(٢)

ٻـــاڙي وارا اٻنـدا! آهـــن،
مـــال مٺائـون ڏيندا آهـــن،
سرچي پرچي تن سان کيليان،
منهنجا الگـل سهندا آهـــن،
پيدا ڪيون مثال
سٺن رنگن جو بال رٻـــڙ جو،
سهڻو سندر بـال.

(٣)

جڏهن ٻ. گڏجي راند ڪيون ٿا،
ڏارني کي پهنجو سمجهون ٿا،

ڏيڍ سال جو ٻار

آهيان ڏيڍ سال جو ٻار
ٻر مهيني جو راجڪمار،

(١)

اڃان ننڊ مان، ڳلي لڳائي
ٻڌهڊين ٻاهن مڏهه سماڻي
مٺڙون ڏيئي پيار ڪري ٿي،
دل ۾ مون لاءِ جاءِ ٺائي،
گهوري جهون ۾ سنسار،
مون لاءِ اٺي ٻهرلدار،
آءٌ مهيني جو راجڪمار

(٢)

سرڳ امڙ جي پاٻان هنج،
ماڻيان جنت مهمت جا گنج،
مون لاءِ صدقي ساه ٿي گهوري،
سهج ڏئي، خود سهي اهنج،
مون لاءِ موهه انس نمڙار،
سڏي پيار مان اڻمٽ ڪمار،
آءٌ مهيني جو راجڪمار.

چنچل چنچلو ٻالڪ

١- چنچل چنچلو ننڍڙو ٻالڪ،
منهنجي من ۽ تن جو مالڪ.

٢- مون لاءِ پيارو پيارو آهي،
منهنجي اک جو تارو آهي.

٣- گهوريان هن تان ساهه سمورو،
هن ۾ منهنجو موهه آ پورو.

٤- ٻولي ٻولي ٿو ٻاليلو،
نچي ٽپي ٿو هيءُ البيلو.

٥- منهنجي هردي جو آ هار،
منهنجي ساهه سندو سينگار.

٦- موهي مون کي هن جي چال.
وک، وک، هن جي اٿي ڪمال.

ننڍڙو ننڍڙو - ٻبارو

(١)

ماءُ جي وانگو هيج وسائي،
منهنجي ڀيڻ کي گهوڙو ٺاهي،
امان - بابا - ڀائي - دادا،
مٺڙا مٺڙا ٻول ٻڌائي،

(٢)

هيڏا ننڍڙا - ڪانءُ کي "آ - آ"
سڏي ڪتي کي "ڪوتا - ڪوتا"،
ڪانءُ ڪبوتر جهرڪي ڏسندي؛
سڏي انهن کي اچو سڀڪا.

(٣)

ٻالڪڙن ۾ مـــن وندرائي،
ڪن کي ٿوڙي، ڪن کي ڏاهي،
ڪي تہ انهن تي ٺٺي ڪري؛
جڳ تہ ليڪن جـــو مالڪ آهي،

(٤)

جڏهن لڏهن ۾ تو هٿ اڪائي،
ڪاچ جا برتن تـــو ڪرائي،

(۳)

ٻوءِ چاهي، جي سنڌڙو آهيان،
امان جي مان ٻچو دل ٻهلايان،
هر هر مونکي ڀائي پاڪيون،
ٻالپڻي ٻولي ڳالهايان،
گهوري مون تان سارو پيار،
آءٌ سنڌ هردي جو هار،
چو تہ سنڌ مان راجڪمار.

(۴)

مٺي منهنجي ٻولي ڪاڻ،
جنهن ۾ مٺا جي سرهاڻ،
مان ٿو هن جو راج دلارو،
گهوري مون تان منهنجو ٻاڻ،
پيار ڪري ڪنهن سان اظهار،
چو تہ سنڌ مان راجڪمار،
آهيان ڏيهي سال جو پيار.

ڪجهه پاڻ بابت

ٻالو منهنجو ڪمل پياسي
مان لوڪن جي دل جو واسي.

١- مستيءَ ۾ ٿو مست گذاريان،
ڪين رهان ٿو ڪڏهن اداسي.

٢- شاعر آهيان - گيت لکان ٿو،
ٻُڌن ان کي لک چوراسي.

٣- ٽِپيون هٽان ٿو ٽول لهان ٿو،
آهيان اٿر گست اُداسي.

٤- منهنجا خيال هوا جا جهوڪا،
صاف چٽا، جهڙ ٻوڙ-ماسي.

٥- مان لفظن جو راجا آهيان،
آهـ، ڪلپنا منهنجي داسي.

٦- آءٌ سدا ٿو موجون ماڻيان،
من جا ٿورا ڪاٽن ٿاسي.

خوش، ٿي چوندو، "ٻيا ٽوٽا"،
گهر جي ٻالڪن کي ونڊرائي.

(٥)

ٻڪ ٻانڱ گهري ٿـــو ڪانئي،
اُٿ تہ وڻ تي ٿو راڳ سڻائي،
ڪانئيندي ڪيچل نہ ڪري، ٻر،
ماءُ کي ٻهڪجي ٻچيان ٻمائي.

(٦)

لـــيڙو لـــيڙو ٻيارو ٻيارو،
ڏينهن جو سورج راس جو تارو،
ٻوامر جـــو آ نيٽل چـــنـــڊ،
آهـــي اڄو ٻڙ - آهـــي اڄارو.

(٧)

ٻهر ٻن ٻهرڻ وڙهيون ٻائي،
ٻـــوء نہ اڳتي ٻنر وڌائـــي،
لـــڏ ڏو لمڊو هلڊو هلڊو،
هـــاڻ نہ ٻاڪان ڊوڙون ٻائي.

(٨)

منهنجي اڳڻ جـــو آ لـــار.
منهنجي گهر جـــو آ سينگار،
ڪيڏو ٿو مون کي وندرائي،
چالاڪانـــي منا ۽ ٻيـــار.

كمل كيولراماڻي پياسي

بي - ايس - سي (آنرس) - پوسٽ گريجوئيٽ ڊپلوما
(فشريز سائنس)
گجرات راڄ، مڇي اڌيوگ، ٻيو ڪلاس عهديدار
جنم تاريخ ۲۹ جنوري ۱۹۴۹ع.
جيڪب آباد (سنڌ) هاڻ پاڪستان

ٻال ساهتيه چونڊ:- ۱- نمڪدري تارا (ٻال گيت)
۲- ڏاڏي جي شادي (ڪهاڻيون) ۳- سائي جهنڊي
(ڪهاڻيون) الڳ الڳ سنڌي اخبارن ۽ رسالن ۾
اڪيچار چونڊ رچنائون.

سرنامو: ڊپٽي ڊائريڪٽر آف فشريز
فش ٽرمينل ڊويزن - ٽيڙا پلاٽ،
ويراول (گجرات) ۳٦۲۲٦۷